

Bev Cooke

Păstrătoarea luminii

*Sfânta Macrina cea Bătrână,
bunică de sfinți*

Ilustrații de Bonnie Gillis

Traducere din limba engleză de
ADELA LUNGU și CRISTI REUȚ

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Doxologia
Iași, 2023

Cuprins

<i>Mulțumiri</i>	9
Partea întâi	
În pribegie	13
Partea a doua	
Fără adăpost	81
Partea a treia	
Vremuri de pace	163
Notă istorică	227
Troparul Sfintei Macrina	231
<i>Glosar</i>	233

Mulțumiri

Scriitorii aștern cuvintele pe foaie în singurătate, dar de fapt ei nu sunt niciodată singuri. Dumnezeu, îngerii și sfinții îi înconjoară, și în spatele lor se află oamenii care îi încurajează, îi susțin și acceptă cu răbdare aventura emoțională care este călătoria de la idee la cartea publicată.

Familia are de îndurat cel mai mult. Al, Arwen și Mark au crezut în mine, m-au îmbrățișat, mi-au făcut cafea și au acceptat o soție și o mamă care, deși era acolo cu trupul, cu siguranță de cele mai multe ori nu era și cu mintea. Vă iubesc! Mulțumesc că sunteți familia mea!

Mavis Andrews și prezbitera Donna Farley sunt ca surorile mele de suflet și în scris, și nu aș fi putut niciodată să devin autoarea acestei cărți fără ele. Nu cred că aș fi rămas scriitoare fără iubirea și încurajarea lor de-a lungul tuturor acestor ani. O mulțumire nu este nici măcar începutul recunoștinței datorate!

Părintele Lawrence Farley mi-a pus la dispoziție traduceri din Septuaginta și m-a încurajat și susținut cu blândețe la fel de mult ca și soția sa. El mi-a oferit

Mulțumiri

răspunsuri la întrebări de istorie și teologie, iar în momentele de neîncredere, m-a sprijinit cu umor, blândețe și răbdare. M-a învățat mult mai mult decât simpla credință creștină străveche. Mă îndemna la dragostea și credința creștină atemporală din viața de zi cu zi.

Sunt recunoscătoare colegilor din cercul literar: Margot și Joe, Sheila și Jan. În ciuda deosebirilor de credință, ei au tratat cartea și convingerile mele cu respect, blândețe și iubire. Mi-au cerut să îmi cinstesc credința prin activitatea mea și m-au încurajat să fiu mereu la superlativ. Drept urmare, atât cartea, cât și eu suntem mai bune decât aș fi crezut vreodată că putem fi. Vă mulțumesc nespus!

Sunt recunoscătoare lui Ginny, Jane, Katherine, Shelly și Carla, redactori la Conciliar (actualmente Ancient Faith Publishing; n. tr.), care au făcut o treabă minunată în editarea cărții pe care o țineți în mână: vă mulțumesc că ați crezut și ați lucrat cu mine și că v-ați bucurat chiar mai mult decât mine de această carte!

Îi sunt datoare cu mulțumiri și profesoarei mele de dans, Lynda Raino. Dăruirea și râvna ei m-au inspirat și m-au ajutat să rămân activă atunci când eram sigură că nu voi fi vreodată publicată. Este o dansatoare incredibilă, fiind o mare plăcere să o privești.

Sunt recunoscătoare Sfintelor Macrina cea Bătrână și cea Tânără. Nu îmi mai aduc aminte cum am început să scriu despre bunică, dar amândouă au mijlocit

Mulțumiri

pentru mine în timp ce am scris. Le mulțumesc cu smerenie și recunoștință pentru rugăciuni.

Îi mulțumesc cu recunoștință în primul rând lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. „Vrednic ești în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viață.” Mă rog ca această carte, mică și neînsemnată cum este, să ajungă un glas de laudă bineplăcut Ție, Preaîndurate Răscumpărătorule. Slavă Ție, Dumnezeule, pentru toate!

Partea întâi

În pribegie

Capitolul unu
Postul Mare, 303 d.Hr.

Bubuitura din ușa a trezit-o pe Macrina.

– Deschide, în numele împăratului Dioclețian!, a strigat o voce aspră și pătrunzătoare.

În casă a răsunat o izbitură greoaie și puternică, și ea a sărit din pat cu răsuflarea tăiată.

– Du-te după *Mus*^{*}, eu voi lua bocceaua, a spus Vasile, soțul ei, repezindu-se afară din cameră.

A apucat *palla* ieșind și a alergat la etajul superior al casei. A auzit ușa de la intrare trântindu-se și voci aspre și puternice răsunând prin camere.

S-a strecurat după un colț și, intrând pe ușă, deodată s-a oprit lângă patul fiului ei. Lumina de la lampa soțului său, care ajunsese la ușă în urma ei, a alungat, odată cu întunericul, puțin din spaima acesteia.

Vasile stătea neliniștit în ușă, cu arcul agățat de umăr și bocceaua pe care o avea întotdeauna pregătită în spate. Pe lângă bani și mâncare, haine de schimb și alte mărunțișuri, în boccea se aflau și moaștele Părintelui său duhovnicesc, Episcopul Grigorie, copii ale epistolelor Părinților Bisericii primare și scrierile sfinte.

– Vasile, micuțule Mus, trezește-te acum! Îi era greu să îi vorbească mângâietor băiețelului de șase ani confuz, să se miște încet și cu grijă când toată ființa sa o îndemna să apuce mâna soțului său, să îl înhațe pe fiul său și să fugă. Trezește-te, fiule! E timpul să te scoli.

– Ce?, a întrebat el somnoros. De ce?

– Sunt soldații, dragul meu, a șoptit Macrina îmbrățișându-l. Au venit să ne aresteze pentru că suntem creștini. Trebuie să fii tăcut ca un șoricel, a spus ea.

---

^{*} Pentru termenii în limba latină, vezi Glosarul de la sfârșitul cărții. [n. ed.]

– Pentru că sunt micuț ca un șoricel, a murmurat copilul.

– Și pentru că poți fi la fel de tăcut precum unul când vrei. Și acum trebuie să fii.

Îl ținea strâns și aproape, iar bătaile puternice și regulate ale inimii lui o linișteau. A încuviințat din cap privind spre soțul său. S-au cățarat de pe fereastră pe acoperișul de țiglă de la *atrium*.

Trosnetul mobilei zdrobite și a obiectelor de ceramică și vaselor sparte care răsuna din partea centrală cu acoperișul deschis anunța înaintarea soldaților prin casă. Strigătele și țipetele servitorilor care erau smulși din așternuturile în care dormeau îi sfâșiau inima Macrinei. S-a oprit și s-a întors spre locul de unde venea larma. Soțul ei, Vasile, a apucat-o de braț.

– Nu putem – nu putem risca să îi lăsăm să pună mâna pe sfintele moaște și pe scrieri, a șoptit el.

Ea a încuviințat din cap și s-a agățat de brațul lui în timp ce înaintau cu grijă pe acoperișul grădinii spre drumul din spatele casei. Odată coborâți, au grăbit pasul pe străzile tăcute ale Neocezareei.

Piatra rece și nivelată de sub picioare a lăsat loc pământului bătătorit, apoi lutului umed și moale pe măsură ce fugeau pe câmpurile goale spre pădurea de dincolo de oraș. Aici, înaintarea era mai anevoioasă, deoarece copacii arcuiți ascundeau lumina lunii și vegetația de tufăriș li se agăța de haine.

Au alergat până ce ea s-a prăbușit, cu pieptul îngreuiat, sudoarea șiroindu-i pe față și picioarele tremurând. Își ținea fiul strâns și se străduia să respire. Vasile se prăbuși lângă ea. Macrina atinse ușor zgârieturile sângerânde pe care vegetația spinoasă le lăsase pe brațele ei și pe picioarele lui Mus.

– Mamă, unde mergem? Fiul ei se răsuci în brațele sale în încercarea ei de a-i înfășura pe amândoi cu *palla* cea roșie, o combinație între pelerină și șal. Era fericită că o luase cu ea, deși nu își amintea să o fi făcut. Era început de primăvară și diminețile erau încă reci.

– Vom găsi dimineață o ascunzătoare minunată. Cu o peșteră și apă și multă mâncare. Dar acum suntem în siguranță, așa că poți dormi.

La șase ani era cam mare pentru a fi dezmiardat ca un bebeluș, dar Mus nu a protestat și a cuprins-o de după gât, iar ea l-a luat în poale și a început să îl legene, cântând șoptit, cu glas mângâietor: „Lumină lină a sfintei slave, a Tatălui ceresc...”

– Este noapte, nu seară, a murmurat Mus.

Macrina i-a atras atenția. Printr-o deschizătură din desișul copacilor, ei au zărit stele care scânteiau și nori mânați de vânt pe un cer la fel de negru pe cât părea să fie și viitorul lor.

– Privește, este lună plină, abia ieșită de după un nor. Și încă putem să Îl slăvim și să Îi cerem să ne ocrotească, a spus ea.

De îndată ce copilul a adormit, Vasile și-a legat fiul de spatele Macrinei.

– Știi unde ne aflăm?, a șoptit ea.

El a ridicat de jos bocceaua și și-a atârnat-o de spate.

– Cred că știu. Dar nu putem rămâne aici. Suntem prea aproape de oraș. Va trebui să mergem în continuare și să găsim un loc bine ascuns. Ține felinarul pentru mine. I-a cuprins în brațele sale pe Macrina și pe copil, care dormea.

– Orice s-ar întâmpla, Dumnezeu este cu noi, Macrina. Ține minte asta.

Avea dreptate, s-a gândit Macrina, și au pornit mai departe. Se întreba oare care dintre prietenii lor nu au reușit să plece, cine nu s-a trezit la timp pentru a fugi, câte case erau goale astăzi?

Oare Claudia, vechea și buna ei prietenă, a fugit împreună cu soțul ei, Flavius? Sau cineva le-a dat în vileag secretul până la urmă? „Doamne, te rog”, a gândit ea, „păzește-i! Păzește-ne și pe noi – apără-ne și fii alături de cei care nu au reușit să fugă”.

Nu exista nici o îndoială cu privire la ce aveau să pățească acele biete suflete. Aproape trei sute de ani de persecuții îi învățaseră pe creștini cu exactitate la ce fel de tratament se puteau aștepta din partea Romei.

Macrina și Vasile au mers până în zori, când au poposit lângă un pârau să mănânce. După ce Mus s-a